

Folkekirken og de kommunale Kirkegaarde.

Af Inspektør Chr. Beck Skrydstrup.

Til Pastor Nedergaards Artikel i „Vore Kirkegaarde“ 1928, Side 1–3, vil jeg gerne, som Medlem af Redaktionsudvalget, knytte nogle Bemærkninger til Forsvar for den rent kommunale Administration, og da Pastor Nedergaard særlig her beskæftiger sig med københavnske Kirkegaarde, skal jeg i det væsentlige henholde mig til disse, i Særdeleshed da Forskellen maaske ingen Steder her i Landet er saa stor som mellem kirkelig og kommunal Administration her. En Sammenligning mellem disse falder saa aabenbart ud til Gunst for den kommunale, at Opgaven til Forsvar for denne falder særdeles let.

Vi har her i Byen 3 Kirkegaarde, Holmens, Garnisons og Vor Frelzers, som er underlagt Kirkerne af samme Navn.

For at tage et Eksempel paa, hvad Administrationen her byder Gravstedsejerne, skal jeg nævne følgende: Man ansætter 1. Januar i Aar en ministeriel Embedsmand (Kasserer) som Leder af Kirkegaarden, og samtidig med, at denne Udnævnelse publiceres, meddeles officielt, at det fra samme Dato forbydes Gartnere ude fra at anlægge og vedligeholde Gravsteder paa Kirkegaarden. Dette vil altsaa sige, at Gravstedsejerne er udelukket fra at faa nogensomhelst sagkyndig Hjælp ved Anlæg af deres Gravsted, eftersom der ingen Gartner er ansat paa Kirkegaarden.

Forholdene paa denne Kirkegaard har gentagne Gange været Genstand for offentlig Kritik, og man kan vel næppe forvente, at disse i Fremtiden vil bedres, naar man fuldstændig udelukker al faglig Indsigt fra Ledelsen. Man faar uvilkaarlig den Tanke, at det for Kirkerne kun gælder om at faa saa stor en Indtægt som mulig af de dem underlagte Kirkegaarde, og det ses tydeligt, at der kun ofres minimalt paa disses Vedligeholdelse, – de har ingen Udgifter til Anlæg med Fremtiden for Øje, og kun for Vor Frelzers Kirkegaard er der fagligt Tilsyn.*) Alle Frijords- og Liniebegrovelser henvises til de kommunale Kirkegaarde, – der sælges kun Familiegravsteder, som giver gode Indtægter, medens Kommunen maa tage sig af alle mindre bemidlede. Dertil kommer, at de fleste Takster for den samme Ydelse er betydelig højere, men desuden maa der betales for adskillige Ting, som er ganske gratis paa de kommunale Kirkegaarde, som f. Eks. Brugen af sort Tæppe, Inspektørens Assistance m. m. Københavns Begravelsesvæsen har sin Standardbegrovelse, hvor Publikum faar den samme Ydelse og Udsmykning af Kapellet, men til forskellig Pris, alt eftersom de har Raad til, d. v. s. Prisen bestemmes efter, hvad man har betalt for Gravstedet, ja, selv om der intet er betalt derfor, er Orgelspil, Lys, Pyntning med Træer og Benyttelse af Kapel det samme. I denne Forbindelse kan nævnes, at Frijord-, Linie- og Familiegravsteder nu ligger Side om Side paa de kommunale Kirkegaarde. Disse Eksempler synes mig tilstrækkelig og er sikkert ikke Pastor Nedergaard ubekendte.

Vi kommer nu til Pastor Nedergaards Ønsker med Hensyn til de kristelige Symboler i vore Kapeller. Hertil skal bemærkes, at de to københavnske Provster gennem en Aarrække har været Medlemmer af den nu ophævede Begravelseskommission, og derigennem har haft Indflydelse paa Indretning og Udsmykning af vore Kapeller, men

*) At Marineministeriet i Januar 1928 har anmodet Stadsgartner V. Fabricius Hansen om at fremkomme med Forslag til Forbedringer af Holmens Kirkegaard, forandrer formentlig ikke det her paapegede Forhold, at der intet stadigt, fagligt Tilsyn er, specielt hvad Gravene angaar. *Red. Anm.*

i ingen af de 7 Kapeller, der er opført paa de kommunale Kirkegaarde under denne Kommissions Styrelse, findes der kirkelige Symboler, fordi alle Byens Borgere, uden Hensyn til hvilken Trossamfund de tilhører, eller selv om de slet intet Trossamfund tilhører, har samme Ret til Afbenyttelsen.

Har man haft Lejlighed til at sammenligne Forholdene i Udlandet, vil man gøre de samme Erfaringer med Hensyn til kirkelig og kommunal Administration. Et godt Eksempel herpaa er Dresden, hvor Kirkegaardene hidtil har været underlagt Kirkerne. Medens man i de fleste af Tysklands større Byer har velholdte og velindrettede kommunale Kirkegaarde, er Forholdene i Dresden meget mistrøstige, og staar saa langt under, hvad man ellers ser i de tyske Byer. Som Følge deraf har Kommunalbestyrelsen i Dresden nu købt et stort Areal til Anlæg af en kommunal Centralkirkegaard.

Enhver, der kender lidt til Kirkegaardsforhold, maa indrømme, at de kommunalt drevne Kirkegaarde gennemgaaende staar højt over de Kirkerne underlagte, hvad Ordning, Indretning og Hensyntagen til Publikum i Almindelighed angaar. Man har stedse haft for Øje, at der paa disse ansættes virkelige Fagmænd (Gartnere), og dette Eksempel synes heldigvis ogsaa at være gaaet op for en Del af de Menighedsraad, der i Provinsen staar for Kirkegaardenes Administration.

Hvad angaar Pastor Nedergaards Bemærkninger om, at Tendensen ved Ligbrænding er ukirkelig, kan jeg ikke indrømme dette, og mit Syn paa denne Sag deles af mange virkelig Kristne, ogsaa af mange Præster. Ligbrændingen vinder, baade her og i andre Lande, mere og mere Anerkendelse, ogsaa fra Kirkens Side. Kirken bør ikke staa imod en Bevægelse, der er i saa stærk Fremgang, som denne, hvor nu alene paa Bispebjerg Krematorium er brændt over 10,000 Lig. I det forløbne Aar er omtrent 20 pCt. af de i København afdøde blevet brændt, og Antallet tager stærkt til hvert Aar. At der er en stor Mængde gode Kristne iblandt dem, der lader sig brænde, er givet; – hvormange, er det ikke vor Sag at afgøre, men det er værd at bemærke, at langt det overvejende Antal Ligbrændinger foregaar ved gejstlig Medvirken.

Kirkelig Styrelse af Landsbykirkegaardene er vel rimelig og naturlig, da disse er saa nær knyttet til deres Kirker og Forholdene smaa, men den stærke Bevægelse, der for Tiden er fremme, for at forbedre den praktiske Ordning af Kirkegaardene og at faa indført en fornuftigere Inddeling og nøjagtigere Protokollation m. m., tyder paa, at Styrelsen i hvert Fald hidtil har været mangelfuld. Hvor Kirkegaardene, paa Grund af Byens tiltagende Størrelse, faar et større Omfang, maa de ganske naturlig glide over til en mere praktisk og sagkyndig Ledelse; med andre Ord gaa fra kirkelig til kommunal – gartnerisk Styrelse. Men selv hvor de kirkelige Myndigheder ikke har direkte Haand i Hanke med Kirkegaardens Administration, vil man dog sikkert overalt, ligesom man gør det her i København, stille sig loyalt overfor Kirken og tage de videst mulige Hensyn til Præsternes Ønsker og Interesser. – Saaledes som det ogsaa indrømmes af Pastor Nedergaard, at det gøres her i Byen.

* * *